

SIMONA POPESCU

Milyen kicsi a világ, hegyezetlen zabföld!

Csütörtök

■ Három író, útban Kolozsvár felé. *On the road*. Az *Echinox* folyóirat szerkesztőségének meghívottjai, egy „workshop” kell tartaniuk irodalommal foglalkozó fiatalok, egyetemisták és középiskolások számára. Órákig tartó vonatozás, de nem panaszkodom. Valamikor a tökéletes házat egy vonatfülkének képzeltem, bejártam volna a világgal velem, és mindig mást láttam volna az ablakomból. [...]

Péntek, első nap

■ Kávé egy sikkes kávézóban Bogdannel, Mirceával, Oanával és Ancuțăval, bronzlámpások, szép az ernyőjük. Égnek, pedig még csak 11 óra. Később átmegyünk egy pizzázóba. Az egyik asztalnál mintha nagyon ismerős arcot látnék. A fiú szemébe nézek, meglepetten néz vissza rám, megkérdem, nem Mariusnak hívják véletlenül. De. Micsoda véletlen! Néhány napja a Gaudeamus Könyvvásáron beszéltem a könyvéről (amit Ruxandrával közösen írt). Az arcát az interneten láttam, meg akartam nézni, hogy néz ki, akiről beszélni fogok. És íme itt van hús-vér valójában! Milyen kicsi a világ!

14 órára érünk a bölcsészkarra, egy nagyon szép terembe megyünk. Rares, a házigazdánk, kérdéseket tesz fel, nem is tudom, miről beszéltünk két órán keresztül, felolvasom az „írócskavirágról” szóló szöveget, amit erre az alkalomra improvizáltam, az irodalmár diákok számára. Jól éreztem magam, egy adott pillanatban beindult egy beszélgetés a kutyásokról és macskásokról. Elmondom, hogy nekem tengerimalacom van. Én a tengerimalacokat szeretem a legjobban. Puha a szőrük, mint a macskáknak, szeretik, ha ölbe veszik és simogatják őket, úgy néznek ki, mint valami kölyökkutyusok, és nem harapnak. [...] Adós maradok az egyik kérdésre adandó válasszal. „Miért írok?” Egy képpel kellett volna válaszolnom: *a méhecskék lépe* (öszton és tervezés, ugyanabban az időben). A végén odajön hozzám egy fiú, váltunk néhány szót. Stelian az, akinek a prózaszövegéből átvettem az „írócskavirág” szót. Azt hiszem, író lesz belőle. Nem azért, amit ír, hanem azért is, amit olvas, és amilyen zenét hallgat.

A diáklányokkal átmegyünk a termünkbe. Többször is elmondom előtte Bogdannak, nem tudom, hogyan fogok boldogulni, eddig csak egyetemistákkal dolgoztam *creative writing* kurzusokon, ez most más helyzet. A kiutalt terem felé tartva véletlenül összefutok Ioanával. Megkérdem, beülhetnék-e öt percre az előadására, látni szeretném a katedrán, csak közben várnak a diáklányok. Eminescuról ad elő. Tetszik. Tíz perc után kijövök. Milyen kicsi a világ!

Megkérdem a lányokat, miért írnak (egy kérdés, melyet még nem tett fel nekik senki, ők se önmaguknak, pedig nem árt erre gondolni időnként, főleg az elején). Az-

tán megkérdem, milyen szerzőket nem szeretnek. Creangă, Sabato. Creangă is, Sabato is a kedvencem, de nem számít. Viszont tetszik nekik a *Ion Liviu Rebreanu*tól. És Salinger, kérdem. Rimbaud és Lautréamont? Nagyon fiatal szerzőket sorolok, ahogy azt tenni szoktam, mikor írni akaró zsengekkel találkozom. Bátorítom őket, hogy velük egykorú fiúkkal és lányokkal hasonlítsák össze magukat, más évszázadokból. A fiúk és lányok nem veszik el a kedved, nem félemlítenek meg, írni szeretnél te is, azt szeretnéd, hogy olyan jó légy, mint ők.

Meglep, hogy milyen hamar visszatér az erdélyi akcentusom. Vagyis visszatér az a határozottság, ahogyan az elmondandókat elmondom. Túl határozott. Tagolt. Tiszta. Árnyékok és félárnyékok nélküli. Lemeztelenített. Kikerülhetetlen.

Hogyan mondd el a lányoknak, frissen visszatért erdélyi akcentusoddal, anélkül hogy elbátortalanítanád őket, hogy nagyjából egytől egyig valamiféle „prozonovellát” írnak (a telenovellák után szabadon!), sziruposan csöpögő prózát, kamaszmesét? Hogyan? *Amicus Plato, magis amica veritas*. Nem olyan szörnyű ez az ő korukban. Tetszik viszont, ahogy öltöznek. Az egyik lány sárga bakancsot visel az egyik lábán, rózsaszínűt a másikon, és egy esetlen kis szoknyát. Miért nem ír úgy, ahogy öltözik? Úgy kellene! Evelinának féloldala nyírt, háromszínű frizurája van, Mara hajából két spirális csat mered elő, két Björk-konttyal együtt, Ana fekete vastag keretes szemüveget hord, és nagyon jól áll neki, Alinának szivárványpulóvere van, Andra hihetetlen módon hasonlít az általános iskolás barátnőmre (ő volt az osztályban a legjobb), Laura jó kislány (ő kapta az első díjat – ez nem feltétlenül jó dolog! – a versenyen, még nem is tudja), a félénk Mádát másnap majd az Irish Pubban látom sörrel a kezében, a barátnőivel, vidáman csicseregve. Mádá a legnagyobb, tizenkettedikbe megy. Azt mondom nekik, hogy a szövegek egyáltalán nem hasonlítanak rájuk – miközben a szövegek hasonlítanak az egymáséira! Milyen prózát írnak? Nos ha a szövegek lányok lennének, így néznének ki: vastag, barna, kétrészes gyapjúkosztüm, válltöméssel (igen!), csillogó, magas sarkú szandál, fekete csillámos sál, klipszes fülbevaló, égetett mintás fa karperec. Szeretnétek így kinézni? A lányok nevetnek. Fontos lenne, hogy ez alatt a néhány nap alatt legalább a csillámos sálat és a szandált elhagyjuk, nem? Talán a karperecet és a fülbevalót is. A ruhát pedig cseréljük le farmerre és pólóra. A lányok jókedvűen egyetértenek. Lenyelték a békát, megértették a lényegét, nem azok a korlátoltságukban duzzogó fajták, nincs meg bennük az önelégült, szüklátó körű kamaszok álbuszkesége. Nyilvánvalóvá vált, tudok velük dolgozni. Okosak, és van humorérzékük is. A dániai herceg meséje helyett azt javaslom Beatricének, hogy írjon valamit, amiben szó van a pár nélküli, színes bakancsokról. Egyetlen, a bakancsairól szóló szöveget sem hoz a három nap alatt. Kár. Eből a feladatból sok mindent megértett volna, egyedül. Nagyjából minden meséjünkben külföldön „történik” a cselekmény – Anglia, Franciaország, Olaszország. Hercegek, kastélyok, medencék, régi századok dramolettjei, semmiféle kapcsolat a valós életükkel, velük. Gyógymódra váró bovarizmus. Megkérdem, voltak-e külföldön? Csak Mara, Montenegróban. Vagy úgy! Másnapra olyan prózát kell írniuk, mely Afrikában játszódik, egy burundi, csádi vagy szomáliai faluban. Vagy Montenegróban! Végül csak Mara hoz majd valamit. Ki kell gyógyulnunk a princesszizmusból, a giccsből, a tizenkilencedik század harmadvonalbeli realizmusából, a rózsaszín irodalomból. Személyre szabott témákat ajánlok nekik. Saját szövegek részleteiből lehet csinálni, ha jó az anyag, legalább egy kis táskát, vagy egy érdekes *patchwork*-ot, de talán egy új ruhát is. Nem dobnak ki mindent, kiválasztunk néhány jó részletet, valahogy a szövegidegensebbeket (és amelyek igazából reprezentatívak is, azt mutatják, milyenek ők valójában), és keresünk egy másik irányt. De ezzel majd másnap foglalkozunk. Mit lehet három találkozás alatt csinálni? Sokat! Átállítani a váltót, mobilizációs gyakorlatokat, az írás féregtelenítését.

Nabokovból kiindulva, még ha nem is tudják, ki az a Nabokov, arról beszélünk röviden, hogy milyen a jó író, és főleg milyen a jó olvasó (mert a jó író mindenekelőtt jó olvasó!). A zenéről beszélünk. Laura azt mondja, nem hallgat zenét, nincs rá ideje. Házi feladatot kap, másnap, negyedórával azelőtt, hogy ideindulna, lépjen fel a YouTube-ra. Ha érdekes zenét hallgat, többfelét, majd megváltozik az is (jó irányba!), ahogy ír. Veszítsük csak el félúton a tízoldalas „tézisregényt” (nem urmuziánus amúgy!), ezentúl nem kapunk első díjat, de elindulunk a jó úton!

A prózáról beszélünk, mely mindenütt ott van. Elég lett volna, ha lefilmazem (kép plusz hang) azt a lányt a vonatról, és kész is lett volna napjaink realista prózája. Csak engem ez nem érdekel, igazából nem is prózaíró módra dolgozom. Egy prózaírónak elég, ha picit megmozdul, és a narráció máris szembejön vele. Ezt az elméletet egy lengyel írónő, Olga Tokarczuk mondta valamikor nekem, és azt hiszem, igaz van. Egyik kötetének a címe egy folyton mozgásban lévő, nomád szerzetesszeka neve, *Bieguni*. Ha már, Carlyle kifejezésével élve, a ruha filozófiájánál tartunk (nem ártana a nekik ígért olvasmánylistába betenni a *Ruha filozófiáját. Sartor Resartus*), a rózsaszínről és feketéről beszélek. Hogy fedeztem fel, annak idején a középiskolában, mikor még rosszabbul írtam, mint ők, hogy mit jelent az... *attitűd*. Az *attitűd* felfedezésével tudtam aztán jobban és jobban írni, megtalálni a témáimat, felfedezni, mit is akarok tulajdonképpen elmondani. [...]

Az álmokról beszélünk. Olyanok, mint a jó irodalom. Tanulhatunk az álmainkból, a meglepetésekkel teli rendezőtől, aki nem más, mint önmagunk (milyen technikája, stílusa, témavilága van!). Rájövök, hogy sosem jutott eszükbe saját álmaiknak különösebb jelentőséget tulajdonítani.

Elválás előtt bátorítom kicsit a lányokat. Elmondom, milyen szépen, helyesen írnak, csak most már fel kell tenniük a kérdést, hogy mit és miért írnak.

Másnapra két (saját) fényképet, egy újságot, egy könyvet, egy szótárat kell hozniuk.

Este egyetemista barátainkkal egy elég zajos kocsmába megyünk. Nem nagyon halljuk egymást. Mircea elkezdte megírni a holnapi témát. Az úton sikerült néhány szót váltanom Alexandrával, olvastam tőle egy szuperfrenofrenetikomaxikapitális, humorral teli szöveget. Sajnálom, hogy nem tudok egyetemistákkal is dolgozni. Még listát is készítettem... Míg a sörünkre várunk, leül mellém egy fiú. Ő is küldött szöveget a versenyre, de nem lett beválogatva, csak a barátnője. Alexnek hívják, udvarias, jó tanuló típus, az ilyet értékelem a leginkább (elegem van a bunkó fiatal írókból). Már Proustnál tartunk, a kedvence. Nekem is. Regényt ír. Nem siet, nem is tudja, jó-e, amit csinál. Szeretett volna részt venni ezeken a találkozásokon, de ez is jó, hogy eljöhöt velünk sörözni. Mondom neki, hogy ha akar, jöhet az én csoportomba, annyi az egész, hogy csak iskoláslányok vannak benne. Vagy beszélhetek a kollégáimmal, hogy fogadják be az egyetemistákhoz. Nem, nem, inkább hozzám jönne, ha már hívtam. Ennyi. A csoportban lesz egy egyetemista fiú is. Egy adott ponton átülök a másik sarokba, Rareşhez, Laviniához és Alexandrához. Megtudom, hogy Rareş elkezdett egy regényt, abbahagyta a fordítást, túl sok idejét rabolta el, aztán nem tudom, hogy, de eljutunk addig, hogy gyözködni kezdjük, vállalja még be az *Infinite Jest*et David Foster Wallace-tól, aki éppen annyi idős volt, mint én most, mikor öngyilkos lett. Tudjuk, hogy nagyon, nagyon nehéz munka, és nem éri meg annyira megcsinálni, amennyit egy kiadó fizetne. Feldobom, hogy szedjünk össze közadakozásból egy arravaló honoráriumot. Én felajánlok kétszáz eurót. Lavinia is százat. Már háromszáznál tartunk. Össze tudnánk szedni ezret. Elvállalja?

■ Korán kezdünk. Alex is itt van. Úgy határozunk, hogy 11-től 6-ig ülünk. A lányok azt mondják, kibírják. Újságokkal, ollóval, könyvekkel, fényképekkel felszerelve jöttek.

Először szövegről szövegre végigvesszük az elküldött prozonovellákat. Azonosítjuk a kisebb-nagyobb, általános strukturális hibákat. Egy-egy használható részletnél megállunk. A feladat, hogy írjanak valami mást ezekből kiindulva. Időnként bedobok egy-egy kötelező szót: Spongyabob, szkafander, ejtőernyős, kucsma. [...]

Mädä elhozta magával a *Zabhegyezőt*, leveszem az asztalról. A mellette fekvő könyvet is. Felütöm az utóbbit, véletlenszerűen. Felolvasok egy jónak hangzó részletet. A lányok és Alex leírják. Salinger-részekkel folytatom, szintén véletlenszerűen. Megható költemény kerekedik belőle, ami a könyv zárószóiraival végződik: „Soha senkinek ne mesélj el semmit. Ha elmeséled, mindenki hiányozni kezd.” Egy jó prózaírótól ily módon mindig ki tudsz csikarni legalább egy verset. Egy jó versből pedig szép prózát tudsz csinálni. Ezt a feladatot egyedül kell elvégezniük. Házi feladat másnapra, helyben csak Alexnek kell megírnia. A fiatal kisinyovi költő, Alex Cosmescu nagyon szép szerelmes versét választom ki neki (a verset az egyik *Echinox*-ban fedeztem fel, amit Rareştől kaptam).

Tartunk egy ebédszünetet. A lányok elmennek vásárolni. Laviniától kapunk peracet és vizet. Átmegegyek a szerkesztőségbe, ahol Matei már a csoportjában írt szövegeket olvassa, a diákok egy Buzzati-idézet alapján írták őket. Belenézek. Szünet után én is odaadom a Buzzati-t az anyémeknek. Míg írnak, elkezdem kiosztani az újságkivágásokat. Egy cikk az utolsó Coldplay albumról, egy másik Hugo Desnoyer művészszékéről, ő kreálta Párizsban a La Boucherie Française márkát. Egy kivágás az egyik török focicsapatról, amelyik, mivel túl sokat zaklatták őket a maskulin erőszak miatt, gyermekekkel és nőkkel töltötte meg a stadiont. (A Petrolul Ploieşti–Marosvásárhely meccsen kétezer gyermek ült a lelátókon, legtöbbjük anyukájuk kíséretében. A biztonságiak elkoboztak minden tolltartót, melyben hegyes ceruzát találtak.) Valami maszlag egy Eugen nevű vállalkozóról, ez Alexnek. Egy fanyelven írt szöveg az európai pénzalapokról. Valami Romániáról is, nem emlékszem már. Kiosztom a cikkeket. Utána lediktálok egy részletet a Handke-versből, amelyik Wim Wenders *Himmel über Berlin*-jében is benne van. A verset (mely így kezdődik: *mikor a gyermek gyermek volt, nem tudta, hogy ő gyermek. mindennek lelke volt még, s egy volt minden lélek*) kell összehozniuk a rájuk osztott újságcikkkel. És van még egy harmadik téma, egy gyermekkori és egy mostani fénykép alapján. Választhatnak első és harmadik személyű elbeszélés között, és fotót is cserélhetnek. Kap Alex is egy képet Evelinától (színjátszókörös fotó), és egyet Mädälinától, lábfejek a fűben. Milyen szöveg lehetne ebből! Míg írnak, keresek a laptopon valami Coldplayt. Marának. És ha már rajta van a gépen, *High Hopes* a Pink Floydtól, jól talál a Handke-vershez. [...]

Négytől felolvassuk az eddig írt szövegeket. A Buzzati-idézetessel kezdjük („Jó napot”, „Jó estét” – innen kellett elindulniuk és kihozni belőle akármit). Jó dolgok születtek, némelyik jobb, mint az egyetemistáké, az Alina szövege, például. Megkérem Alexet, kommentálja ő is az írásokat, őszinte, és jól érvel. Megosztjuk a tanácsadói szerepet. A lányok is elmondják a véleményüket. Alex meglehetősen igényes, és milyen jól teszi. Ezután mindenki sorra felolvassa a fényképes prózákat, a fotók kézről kézre járnak. Mädä elképesztő szöveget írt a fotográfiáról, az időről, a jelenben lévő közelmúltról. Egy napraforgó földön szaladó kislány fényképét nézegetjük

(míg Mădă olvas), a kép sarkában vöröses árnyék (naplemente). Andra egy történetet mesél, amiben szinte fehér hajú fiúk is szerepelnek. Egyikük egy létező svéd barát. Mara is érdekeset írt, egy tükörről, tengerpartról, idősíkok egymásra tevődéséről. A lányok sorban felolvasnak, kint besötétedett, a fényképeket nézegetem, gyermekek, kamaszok, hallgatom őket, ez az egész így együtt meghat, de nem kell észrevenniük. Már kötődöm a lányokhoz, a dolgok egymáshoz kötődnek. És már csak holnap reggel találkozunk. Túl kevés ez az idő.

A másnapi feladatokhoz még hozzáteszem a „Nedelciu-gyakorlatot”: egyoldalas szöveg, egy szótároldal szavai alapján (a modell Mircea *DEX 305* című műve). Hazafelé Mara lép oda mellém. Elmondja, hogy néhány éve találkoztam az anyukájával, tanárnő egy siketnémákat oktató iskolában. Mara tehát annak a csodálatos nőnek a kislánya, akinek egyszer azt mondtam (egy tanárokkal való megbeszélésre voltam hivatalos), nagyon kíváncsi lennék, milyenek az irodalomórái. Azt válaszolta, hogy tart egy speciális órát külön velem, ha akarom, még ha szombaton nincs is tanítás, de a diákok biztos örülnének. Az a találkozás, azokkal a gyermekekkel életem legszébb élményei közé került. Emlékszem, öt perc alatt megtanítottak néhány jelre. A „köszönöm” jelentésű jelet mutatom Marának. Azt mondja, ez azt jelenti, hogy „szép vagy”. Elmesélem Marának, hogy mennyire közel kerültem a kicsikhez, hogy a végén megöleltek, miután meglátogattam őket a bentlakásban. Hogy csomóban rám akaszkodva kísérték ki. Adja át üdvözlőmet az anyukájának. Milyen kicsi a világ!

Végre sikerül kávézni egyet Mihaelával és Doruval, csodálatos emberek, a diákoknak szerencsésük van, hogy ilyen tanáraik vannak!

Este Irish Pub (Matei, Rareș, Teo, Bogdan, Mircea, Oana). Jön velünk egy japán szakos lány is, nagyon szimpatikus, és nagy beszélő. Leülünk, egy csomó fiatal jön-megy fülhallgatóval a nyakán (és nem a fülén). Ez az első *silent party* Kolozsváron. Kicsit később elmegyek megnézni ezt a csendes bulit. Nagy, sötét terem, vörös fényecskék sokasága villog. Mozdulatlan és vonagló, ugráló árnyékok. Egy jelenet a *Rubik* című regényből, az egyik fejezetből, amit Eva írt. Mielőtt hazamennénk, az egyik asztalnál megpillantom Mădălinát. Milyen kicsi a világ! Íróként nagyon hasznos, ha időnként elmész sörözni, ha időnként elmész egy *silent party*-ra.

Vasárnap. Harmadik nap

■ Egy másik teremben gyűlünk össze. Felolvassuk, ami tegnapról maradt. Mădă is megérkezik fél óra késéssel, kész házi feladattal. Alex is olvas, Eugenről, a vállalkozóról, nagyon jó a befejezés. „Mikor a gyermek már nem volt gyermek, csak a szemei maradtak meg.” Mara is felolvas egy humorral és költészettel teli, álomszerű szöveget, amit a *DEX* egyik oldalának szavaiból írt. Elolvassuk, amit még lehet, de nincs már időnk. Találkoznunk kell a többiekkel, kiosztják az *Echinox* szerkesztőségének díjait. Előtte azonban néhány tanács az írásról kezdőknek. Hogyan óvakodjanak a „nyelvfáktól” és a „lírricizmustól”. De erről majd máskor. Itt most csak egyetlen tanács, örökre szóló, Holden Caulfield-től: „Esküszöm, ha zongorista lennék vagy színész, vagy ehhez hasonló, és minden süket alak csodálna, azt gyűlölném. Még azt se szeretném, hogy tapsoljanak. Az emberek mindig a rossz dolgoknak tapsolnak. Ha zongorista lennék, a végébe mennék játszani, esküszöm.”

Benézek a szerkesztőségbe, mielőtt találkozánánk a többiekkel. Ugyanolyan hideg van, mint a teremben. Bent egy fiú és egy lány, bemutatkoznak. Meleg kezet nyújtanak.

Hosszan a tenyeremben tartom ezeket a meleg kezeket, hogy engem is felmelegítsenek kicsit. Kacagunk. Szimpatikusak. Lemegyünk a díszterembe. Teljesen véletlenül összefutok Sanda barátnőmmel. Milyen kicsi a világ! Szombatonként tart órát a távoktató-soknak. Váltunk néhány szót. Örülök, hogy találkoztunk, még ha csak így is. [...]

Estefelé, mielőtt kimennénk a városba, belenézek az *Echinox* számokba, amiket kaptam. Az egyikben éppen egy volt barátomat végzik ki (és ide tényleg illik ez a szó), akivel már évek óta nem beszélek. Igazságtalannak tűnik, amit itt csinálnak vele. Nem azért, mert azt írják, hogy nem jó a regénye, hanem ahogy ezt írják. Nem, ez nem tetszik, meg is fogom mondani a barátaimnak, lesz, ami lesz. Létezik a könyvekről való írás etikája is, nem csak az olvasás etikája. Szerintem.

Este megiszunk egy pohár bort egy szép helyen, a falon rézhangszerek lógnak. Itt sem halljuk egymást. Szóval páronként beszélgetünk. Egy ideig Adele-t hallgatok, egy óriástévéen közvetítik a koncertjét. Nem zavar, szépen énekel. Ő szépen énekel, mi hallgatunk, elmondanék néhány dolgot a barátaimnak az olvasás etikájáról, a „kritika nyomoráról” (hogy Naumot parafrázáljam). Mircea egyszer csak valami aranyos kockákat vesz elő egy erszényből. Kis piramisok meg kis rombuszok is vannak köztük. Mond valamit egy játékról, de alig hallom. Mond valamit egy elbeszélőről, aki jól tud mesélni, ő lesz a játék narrátora. Rajta múlik minden. Ruxandra hív telefonon, mennem kell. Eldöntöm, hogy mielőtt elmennék, elmondom, lesz, ami lesz, mit gondolok az írás etikájáról. Ha elhiszik, hogy miattuk teszem, mert fontosak nekem, hát jó! Ha nem, úgy is jó! Mintha lecsendesítették volna Adele-t. Erdélyi akcentusom miatt a dolgok határozottabbnak tűnnek. Meghallgatnak, azt hiszem, tökéletesen értik, miről van szó.

Még teszek egy kört a kocsmában, megnézem a dekorációt, az egyik asztalnál Steliant látom, két vidám lánnyal beszélget. Jól érzem magam velük, maradnék is, ha nem kellene mennem. Odaérek végül Ruxandrához és Corinhoz, de keveset maradok, nagyon késő van. Gyözködnek, hogy együnk valamit, nem vagyok éhes. Végül lecsúszik két óriási szelet nagyon, nagyon finom zakuszkás kenyér. Arra gondolok, milyen vagány tanárok lehetnek, és milyen szerencsésük lehet az okos diákokkal. Nem? [...]

Hétfő. Negyedik nap

■ Veszünk valami ennivalót meg kávét az állomáson. Egy mankós nőt látok, koldusnak tűnik, beszél, de nem hallom, mit. Gondolom, odaadom neki az egyik sonkásajtos kiflit, amit az útra vettem. Közeledem hozzá, nyújtom neki a zacskót, nagyon csúnyán néz rám, és elkezd mondani valamit magyarul, mondja és mondja, azt hiszem, nekem szóló káromkodás. Néha jobb, ha nem próbálsz meg jót tenni.

Egyszer csak egy úr megy el mellettünk, kis hátizsákkal. Nézd, ez Bodor Ádám, mondja Matei. Nem, nem biztos, hogy ő az. Menj, kérdezd meg, bátorítom, mondd meg, hogy a csodálói vagyunk. Matei el is indul Bodor felé, akit... mintha a föld nyelt volna el. Vajon Bodor úr Kolozsváron volt 2011. december 12-én?

A vonaton szokatlan tömegbe kerülünk. Végül meggyőzőm Teót és Mateit, hogy menjünk át egy másik fülkébe, ahol csak egy lány ül. [...] Váltunk néhány udvarias szót. Teszek zenét a laptopról. Megkérdem a többieket, felismerik-e az együtteseket, énekeseket, zeneszerzőket. Matei és a lány benne vannak a játékban. Játsszunk, míg

el nem fogy a zene a gépemről. Green Day-től Skriabinig. Matei nagyjából mindent kitalál, ami újabb zene, rögtön az első akkordoknál. Még az X és Y album meglelésének évét is megmondja. A klasszikusoknál, hogy izgalmasabb legyen, fogadásokat kötünk. Száz lejt ígérek, ha kitalálják (száz Schumannért, száz Sosztakovicsért, száz Schönbergért). Emelem a tétet. Kétszáz. Biztos vagyok benne, hogy Skriabint nem ismerik fel. Kiderül, hogy a szemben ülő lány, aki egy csomó zenét kitalált, feketehalmi. Feketehalom a szülővárosom. Milyen kicsi a világ! [...]

Az ablakban tél lett. Alagutak, egy számár, egy elhagyatott betonépítmény. Egy baltás ember a réten, kicsike házak. A laptopról halkan John Lennon szól, *Imagine*. Kacsák a befagyott tavon, sárgásrózsaszínű felszín. A *Zabhegyezőben* is vannak valami kacsák. Vajon hova mennek a kacsák, mikor befagy minden?

Vasárnap, 2012. január

■ A lányokra gondolok. Közel került hozzám hét lány, egy Alex nevű fiú és két fél bakancs. Már bánom, hogy nem kértem meg őket, küldjék el, amiket velem írtak. A Coldplay új albumát hallgatom. Nekem tetszik. Megértem Marát, miért utasította vissza, hogy megírja az újságkivágásos feladatot. Csak most olvasom a „szakértő” szövegét: „Az albumot jó néhányszor meghallgatva is csak a semmivel maradtam. Ezt is úgy, hogy nem veszem figyelembe aényt: a Coldplay egy rendkívül korlátolt banda, ami a kreativitást illeti. A *Mylo Xyloto* pedig ennek a nyomasztó impotenciának az ékes bizonyítéka.” Tiszta szerencse, hogy a szakértő úr viszont nagyon okos!

A játékra gondolok, amiről Mircea beszélt, valami narratív Rubik-kocka. Aggaszt, vajon az echinoxos barátaim megértették-e, amit utolsó este mondtam. Megszerettem őket, de lehet, hogy ők mégsem olyanok, mint „rubikos” barátaim. Bukarestbe érve rögtön írtam Bogdannak: „Számomra is öröm volt találkozni, megismerkedni veletek. Remélem, nem értettétek félre utolsó esti »anyáskodásomat«. Kijön belőlem néha a Holden Caulfield, megpróbálom távol tartani a gyerekeket a szakadéktól, ne-hogy belezuhanjanak. Ti sem vagytok gyerekek, én sem vagyok Holden, de érted, hogy értem. Hiszek bennetek, abban, amire képesek vagytok.” [...]

És hogy salingeresen fejezzem be... Az egyetlen dolog, amit tudok, hogy valamilyen módon hiányzik mindenki, akiről itt szó volt. Még Teo is, még az a fiú is, aki, bár fiatal író, nem tudta, ki az a Mircea Horia Simionescu. *Soha senkinek ne mesélj el semmit. Ha elmeséled, mindenki hiányozni kezd.*

Fischer Botond fordítása